

Sirküler Tarihi : 02/08/2021

Sirküler No : 2021 /135

AMORTİSMANA TABİ MALLARIN SATILMASI

(V.U.K. Madde 328)

“(Değişik birinci fıkra: 30/12/1980-2365/56 md.) Amortisman tabi iktisadi kıymetlerin satılması halinde alınan bedel ile bunların envanter defterinde kayıtlı değerleri arasındaki fark kar ve zarar hesabına geçirilir. İşletme hesabı esasında defter tutan mükelleflerle serbest meslek kazanç defteri tutan mükellefler bu farkı defterlerinde hasılat veya gider kaydederler.

Amortisman ayrılmış olanların değeri, ayrılmış amortismanlar düşüldükten sonra kalan meblağdır.

Devir ve trampa satış hükmündedir.”

Örnek :1

01.01.2010 yılında aktife alına ticari aracın değeri 50.000 TL’dir. İtfa süresi 4 yıl olmakla beraber 2010 ve 2011 yıllarında amortisman ayrılmış olup 2012 ve 2013 yıllarında amortisman ayrılmamıştır. Araç 2014 yılında 20.000 TL’ye satılmıştır.

Fakat Gelir İdaresi Başkanlığı’nın 2008 yılında verdiği B.07.1.GİB.0.03.29/2973-315-442 sayılı muktezasında “..... iktisadi kıymetler için ayrılan amortisman tutarı ancak ilgili olduğu yılda dikkate alınması gerekmekte olup, herhangi bir yıl amortisman ayrılmaması ya da eksik ayrılması halinde amortisman süresinin uzatılmasına ve daha sonradan ayrılan amortisman giderinin ilgili olduğu yıldan başka bir yılda gider olarak dikkate alınmasına, daha açık bir ifade ile herhangi bir yıl amortisman ayrılmaması ya da eksik ayrılması sebebiyle amortisman süresinin son yılında iktisadi kıymetin itfa edilmemiş bakiye değerinin (net defter değerinin) o yıl defaten gider olarak dikkate alınmasına imkan bulunmamaktadır.

Şu kadar ki, VUK’nun 328. maddesi gereği, amortisman tabi bir iktisadi kıymetin satılması halinde alınan bedel ile iktisadi kıymetin (amortisman konu edilmiş olması halinde, ayrılan amortisman tutarları düşüldükten sonra kalan net) değeri arasındaki farkın kar ve zarar hesabına geçirileceği tabiidir.”

Görüldüğü gibi, Maliye İdaresi’nin anlayışına göre mükelleflerin her bir sabit kıymet için ilgili yılında, hiç amortisman ayırmama veya eksik amortisman ayırma hakları vardır. Bu şekilde kullanılmayan amortisman hakları izleyen yıllarda kullanılamamakla beraber, amortismandaki bu eksiklik ilgili sabit kıymetin net defter değerinin aynı miktarda yüksek kalmasını sağladığı için, sabit kıymetin satışında maliyet olarak dikkate alınabilmektedir.

Konu ile ilgili Danıştay’ın görüşü de yukarıda izah edilen Maliye İdaresi görüşüne paraleldir. Nitekim, Danıştay 3. Dairesi’nin 7.2.1984 tarih ve E.1984/1879; K.1984/3360 sayılı kararında; “..... satışı yapılan minibüs için amortisman ayrılmadığı sabit bulunduğundan alış ve satış bedelleri arasındaki farka ayrılması gereken amortisman miktarının eklenmesinde kanuni uyarlık bulunmadığı,” ifadesi yer almıştır.

SONUÇ

Ayrılmayan amortisman bedelleri daha sonraki yıllarda gider olarak vergi matrahından indirilemeyeceği tabiidir fakat satışında net defter değerinde gider unsuru olarak değerlendirilmesi mümkündür.

Yukarıdaki örnekte 2012 ve 2013 yılları için kanunen kabul edilmeyen giderler K/Z ve birikmiş amortismanlar hesaplarının kullanılmaması tavsiye olunur. Aksi halde satışta problem çıkar.

